

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Nevena Krivokapić, Stojan Marković, Tamara Skrozza, Vlado Mareš, Ivan Cvejić, Marija Kordić, Petar Jeremić, Vladimir Radomirović, Ivana Stjelja i Dragan Đorđević, na sednici održanoj 28.4. 2016. godine, većinom glasova donosi

ODLUKU

Tekstom "Medijski veštak podržava 'kopi-pejst' novinarstvo", objavljenim 15. aprila 2016. godine, dnevni list "Politika"

1. prekršio je tačke 1 i 5 Odeljka I (Istinitost izveštavanja) Kodeksa novinara Srbije, o obavezi novinara da tačno, objektivno, potpuno i blagovremeno izvesti o događajima od interesa za javnost, poštujući pravo javnosti da sazna istinu i držeći se osnovnih standarda novinarske profesije, kao i da su sa novinarstvom nespojivi objavljivanje neosnovanih optužbi, kleveta i glasina,

2. prekršio je tačku 3 Odeljka V (Novinarska pažnja), po kojoj

je prećutkivanje činjenica koje mogu presudno da

utiču na stav javnosti jednako njihovom namernom iskrivljivanju ili iznošenju laži

Nalaže se dnevnom listu „Politika“ da ovu odluku objavi u svom štampanom i onlajn izdanju u roku od pet dana od dana dostavljanja odluke.

OBRAZLOŽENJE

Zlatko Čobović, član Komisije za žalbe Saveta za štampu, podneo je žalbu, smatrajući da je Kodeks novinara prekršen naslovom teksta, kao i tvrdnjama iznetim u poslednja tri pasusa. On je, između ostalog, naveo da novinarka nije tačno i potpuno izvestila o sličnom slučaju plagiranja tekstova o kojem je Komisija ranije odlučivala, te da je poistovetivši dva slučaja koja nisu identična, izvela zaključak da su članovi Komisije promenili mišljenje, odnosno da su ovoga puta odlučili da ne kazne medij koji je «ukrao tekst», iako Komisija nije ni donela odluku da nema prekršaja Kodeksa. Čitaocima se, naveo je, nedvosmisleno sugerise da je apriori tačna teza da je «Kurir» plagirao tekst «Pištaljke», te da to nije podložno nikakvim drukčijim ocenama. Čobović je istakao i da autorka teksta ne navodi obrazloženje koje je dao na toj sednici o tome zašto misli da Kodeks nije prekršen, već sama tumači šta je mislio i tvrdi da on nema problem sa plagiranjem. Dodao je da nikada nije rekao da nema problem sa plagiranjem, da nikada nije rekao da to podržava, te da mu stavljanje u naslov takve tvrdnje nanosi štetu, i kao novinaru sa više od 40 godina iskustva, i kao sudskom veštaku za oblast autorskih prava.

U odgovoru na žalbu Višnja Arandžević, novinarka «Politike», navela je da smatra da je u slučaju «Kurira» reč o krađi, jer definicija kaže da je plagijat «upotreba tuđih reči, fraza, rečenica, ili ideja, bez navođenja izvora», te da bi sudski veštak to morao da zna. Kao ilustraciju teze da je Komisija promenila mišljenje o plagiranju navodi , po njoj identičan slučaj, iz 2012. godine kada je

jednoglasno odlučeno da su «Večernje novosti» prekršile Kodeks novinara time što su, bez navođenja izvora, upotrebile podatke iz teksta koji je objavila «Pištaljka», kao i to da je sam Čobović na konferenciji za novinare pre nekoliko meseci govorio o tome da se «bez navođenja imena autora i izvora, plaćanja autorskih honorara, preuzimaju delovi ili celi tekstovi». Kad je reč o naslovu, ona je istakla da nijednom novinaru ili uredniku ne bi promaklo da u naslov stavi jednu tako atraktivnu činjenicu – «da onaj ko ima licencu Ministarstva pravde da pred sudom veštači da li je neko autorsko delo plagijat ili nije, na sednici Komisije za žalbe daje podršku plagiranju».

Članovi Komisije ocenili su da je žalba osnovana, pre svega kad je reč o istinitosti izveštavanja. Novinarka je, upoređujući sasvim različite slučajeve, zaključila da su se članovi Komisije predomislili i ovoga puta odlučili da podrže plagiranje. Pri tome se čitaocu niti dodatno objašnjava zbog čega je u prvom slučaju doneta odluka da je Kodeks prekršen plagiranjem, niti se kaže da ovoga puta odluka nije ni doneta, niti se navode bilo kakvi argumenti koje su članovi Komisije izneli u toku rasprave o slučajevima o kojima «Politika» piše. Zbog toga je, po mišljenu Komisije, povređena i odredba Kodeksa po kojoj je izostavljanje činjenica bitnih za razumevanje teksta jednako njihovom namernom iskrivljivanju. Takođe, ništa iz teksta, ne upućuje na tvrdnju iznetu u naslovu «da sudski veštak poržava 'kopi- pejst' novinarstvo», niti se to moglo zaključiti iz njegove diskusije na sednici, već je novinarka sama zaključila šta je on mislio. Iznošenje takve tvrdnje, koja nije pokrepljena ničim, sem autorkinim utiskom, predstavlja neosnovanu optužbu, koja sudskom veštaku može da nanese štetu.

Dva člana Komisije navela su da je Čobović trebalo da «Politici» pošalje demanti, pre nego što obratio Savetu za štampu, ali su ostali članovi smatrali da to ne treba da utiče na odluku o kršenju Kodeksa, budući da je reč o pravu, a ne obavezi, koju podnosilac žalbe može, a ne mora da iskoristi. U ovom slučaju, podnosilac žalbe je i obrazložio da demanti nije tražio verujući da nije u pitanju greška, već namera lista da ga diskredituje.

Zbog svega toga, Komisija je sa osam glasova «za», jednim «protiv» i jednim «uzdržanim» odlučila da je «Politika» prekršila Kodeks novinara i naložila listu da ovu odluku objavi.

Beograd, 28.4.2016.

Predsedavajuća
Nevena Krivokapić